

Tiivistelmä hankkeen loppuraportista

Kuutoskaupunkien verkostohanke yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Kuutoskaupunkien verkostohanke yhdenvertaisuuden edistämiseksi oli Kuntaliiton toteuttama ja valtioneuvoston kanslian rahoittama hanke, joka perustui valtioneuvoston toimenpideohjelmaan¹ (2024) rasismien torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Hanke toteutettiin paikallistasolla 1/2025–7/2026 välisenä aikana, ja sen keskiössä oli Suomen kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu) rasisminvastaisen työn kehittäminen. Lisäksi hankkeessa haluttiin kehittää kuutoskaupunkien osaamista ja verkostoitumista yhdenvertaisuusasioissa sekä levittää verkostoyhteistyössä tunnistettuja oppeja laajemmalle kuntakentälle.

Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli vahvistaa kuutoskaupunkien välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa yhdenvertaisuuskysymyksissä, erityisesti rasisminvastaisen työn osalta. Tavoitetta edistettiin järjestämällä säännöllisiä hanketapaamisia 4-5 kertaa vuodessa, joissa käsiteltiin kaupunkien ajankohtaista yhdenvertaisuustyötä. Lisäksi hankkeen aikana syvennyttiin kolmeen laajempaan teemakokonaisuuteen, jotka on kuvattu tarkemmin tiivistelmän sivuilla 2–4.

Rasismi ja muu syrjintä Suomessa

Suomessa rasismia ja muuta syrjintää koetaan runsaasti eri elämänalueilla. Kyse on laaja-alaisesta ilmiöstä, jonka vaikutukset ulottuvat yksilötasolta koko yhteiskuntaan.² Euroopan unionin perusoikeusviraston julkaisemassa EU-maiden vertailuissa etniseen taustaan, ihonväriin ja maahanmuuttotaustaan perustuva syrjintä oli Suomessa monin paikoin yleisempää kuin EU-maissa keskimäärin, ja Suomi oli tarkastelluista maista kärjessä rasistisen häirinnän ja väkivallan esiintymisessä.³ On tärkeää huomioida, että rasismi ja muu syrjintä eivät kohdistu pelkästään etnisiin vähemmistöihin tai maahanmuuttajiin, vaan ne ilmenevät myös esimerkiksi vammaisten, romanien sekä

¹ Valtioneuvosto 2024, *Uutta vauhtia yhdenvertaisuuteen Suomessa : Valtioneuvoston toimenpideohjelma rasismien torjumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi* <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/153fcccced-c241-4c30-82fe-d4c4e646c7fe/content>.

² Yhdenvertaisuusvaltuutettu 2024, *Tuoreimmat tutkimustulokset korostavat tarvetta toimia rasismien kitkemiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi* <https://yhdenvertaisuusvaltuutettu.fi/-/tuoreimmat-tutkimustulokset-korostavat-tarvetta-toimia-rasismien-kitkemiseksi-ja-yhdenvertaisuuden-edistamiseksi>; Suomen Punainen Risti 2026, *Punaisen Ristin tutkimus: Valtaosa Suomessa asuvista kokee rasismien heikentävän yhteiskunnan turvallisuutta* <https://www.punainenristi.fi/uutiset/2026/punaisen-ristin-tutkimus-valtaosa-suomessa-asuvista-kokee-rasismien-heikentavan-yhteiskunnan-turvallisuutta/>.

³ Raportissa tarkasteltiin afrikkalaistaustaisten ihmisten kokemia rasistista syrjintää ja häirintää 13:ssa EU-maassa. European Union Agency for Fundamental Rights 2018, *Tummaihoisena EU:ssa : Toinen Euroopan unionin vähemmistöjä ja syrjintää koskeva tutkimus*, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-being-black-in-the-eu-summary_fi.pdf.

seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen kokemuksissa. Näkyvä tai piilevä syrjintä estää eri ryhmien täysipainoista osallistumista yhteiskuntaan ja vaarantaa heidän oikeuksiensa toteutumisen.

Edellä kuvattujen ilmiöiden yleisyys korostaa tarvetta jatkaa ja ryhtyä nykyistäkin aktiivisempiin toimiin rasismien ja muun syrjinnän kitkemiseksi. Aktiivista antirasistista toimintaa tulisi vahvistaa ja toteuttaa suunnitelmallisesti sekä pitkäjänteisesti kaikilla yhteiskunnan eri osa-alueilla. Erityisen keskeinen rooli tässä työssä on kunnilla, jotka vastaavat monista arjen palveluista ja rakentavat edellytyksiä yhdenvertaisuuden toteutumiselle paikallistasolla. Suomen hyvinvoinnin ja sosiaalisen kestävyuden kannalta on välttämätöntä varmistaa, että kaikkien kuntalaisten oikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat. Tässä kokonaisuudessa erityisesti kuutoskaupungit ovat merkittävässä asemassa kehittäjinä ja suunnannäyttäjinä.

Hankkeessa toteutetut teemakokonaisuudet:

1. Tietopaketti rasismista kuntapäätäjille (2025)

Keväällä 2025 hankkeessa suunnitellun tietopaketin tavoitteena oli tarjota valtuustojen luottamushenkilöille tietoa rasismista termien, lainsäädännön ja ohjeistusten avulla. Kooste tarjosi työkaluja ja esimerkkejä rasisminvastaiseen työhön valtuustossa ja ohjeistusta valtuutettujen toimintakulttuurista, vuorovaikutuksesta ja toisten kunnioittamisesta. Tavoitteena oli auttaa päättäjiä tekemään yhdenvertaisuuteen perustuvaa päätöksentekoa, ymmärtämään kunnan tehtävää yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja syrjinnän ehkäisyssä sekä vahvistaa yhteistä käsitteistöä ja tilannekuvaa. Tietopakettia hyödynnettiin luottamushenkilöiden yleisissä perehdytyksissä vuoden 2025 aikana.

> Tutustu tietopakettiin: [Rasismi - tietoa kuntapäätäjille.pdf](#)

2. Hyvät käytännöt rasisminvastaisessa työssä -kysely kuutoskaupunkien työntekijöille ja kirjallinen koonti (2025)

Hankkeessa toteutettiin lokakuussa 2025 kysely kuutoskaupunkien työntekijöille, jonka tavoitteena oli kartoittaa, minkälaista rasisminvastaista työtä kuutoskaupunkien eri toimialoilla, palveluissa ja hallinnonaloilla tehdään sekä selvittää, kuinka työtä tulisi tulevaisuudessa kehittää. Vastauksissa painotettiin konkreettisia käytännön esimerkkejä. Kyselyyn vastaajia oli 38, ja heidän valinnassaan painotettiin tuntemusta rasisminvastaisesta työstä. Vastausten pohjalta tehtiin kirjallinen koonti loppuvuodesta 2025.

Hyvien käytäntöjen kerääminen rasisminvastaiseen työhön liittyen koettiin tärkeäksi, koska vastaavaa aineistoa ei ole Suomen kuutoskaupunkien osalta aikaisemmin kerätty.

Koonnilla haluttiin tarjota pieni läpileikkaus kaupunkien käytössä olevista toimintamalleista ja tukea kehittämistarpeiden tunnistamista erityisesti tiedonkulun, henkilöstön osaamisen ja koulutuksen näkökulmista. Lisäksi koonnilla haluttiin edistää toimivien mallien jakamista ja tukea rasisminvastaisen työn vaikuttavuuden vahvistamista suomalaisissa kunnissa.

Kuutoskaupungeissa tehtävästä rasisminvastaisesta työstä:

Rasisminvastaista työtä tehdään monella tasolla.

Työtä edistetään osana kaupunkien strategioita, yhdenvertaisuussuunnitelmia ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Päätöksenteossa hyödynnetään kokemustietoa ja osallistavia menetelmiä.

Kuutoskaupungeissa on käytössä useita toimivia käytäntöjä.

Yhdenvertaisuutta edistäviä toimintamalleja hyödynnetään eri palveluissa, ja yhteistyötä tehdään järjestöjen, yhteisöjen ja viranomaisten kanssa. Kaupungeissa on myös ohjeistuksia ja ilmoituskanavia rasismiin ja muuhun syrjintään puuttumiseksi.

Kehittämistarpeita on tunnistettu.

Työtä tulee vahvistaa selkeyttämällä tavoitteita ja seurantaa, lisäämällä johdon sitoutumista, laajentamalla koulutuksia sekä kehittämällä palvelujen yhdenvertaisuutta ja tukirakenteita syrjintätilanteisiin.

Rasisminvastainen työ on jatkuvaa ja pitkäjänteistä.

Työ edellyttää rakenteellisia ratkaisuja, osaamisen vahvistamista ja johdonmukaista toimeenpanoa kaikilla tasoilla.

> Tutustu koontiin ja sen tiivistelmään Kuntaliiton sivuilla: [Kuutoskaupunkien verkostohanke yhdenvertaisuuden edistämiseksi | Kuntaliitto.fi](#)

3. Rasisminvastaisen viikon kampanja (2026)

Hankkeessa toteutettiin sosiaalisen median kampanja rasisminvastaisella viikolla maaliskuussa 2026. Kuntaliitolla ja kuutoskaupungeilla oli mahdollisuus toteuttaa kampanja yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa, joka vastaa rasisminvastaisen viikon valtakunnallisesta koordinoinnista. Yhteistyö koostui kahdesta osasta. Ensimmäinen osa käsitti kaikille kunnille vapaasti käyttöön ladattavia ja jaettavia materiaaleja: somesisältöjä,

julisteita, digiscreenaineistoja sekä suoraan kouluille ja nuorisotyöhön suunnattuja kokonaisuuksia. Yhteistyön toinen osa koostui kuutoskaupungeille suunnatuista somemateriaaleista, joilla viestittiin Kuntaliiton ja kuutoskaupunkien yhteisestä rintamasta rasisminvastaisessa työssä. Materiaalien tavoitteena oli vahvistaa kuutoskaupunkien yhteistä viestiä, lisätä rasisminvastaisen työn näkyvyyttä sekä tuoda esiin kaupunkien sitoutuminen yhdenvertaisuuden edistämiseen.

Osana rasisminvastaisen viikon kampanjaa toteutettiin myös Kuntaliiton rahoittamana yhteistyö sosiaalisen median vaikuttajien kanssa. Vaikuttajat julkaisivat rasisminvastaisen viikon teemaan liittyvää sisältöä Instagramissa ja Tiktokissa. Vaikuttajina toimivat Henriikka Pasanen sekä Fardus Hassan, jotka toivat esiin rasisminvastaisen työn merkitystä ja viikon teeman ajankohtaisuutta.

> Tutustu Kuntaliiton rasisminvastaisen viikon kampanjasivuun: [Rasisminvastainen kampanja ja teemaviikko 16.–22.3.2026 – Puutu rasismiin | Kuntaliitto.fi](#)

Hankkeen vaikuttavuudesta

Kuutoskaupungeille suunnattu rasisminvastaisen työn hanke oli erityisen tärkeä toteuttaa, sillä kuutoskaupungit ovat väestöltään suurimpia ja monimuotoisimpia kaupunkeja Suomessa. Niissä kehitetyt toimintatavat, viestit ja käytännöt tavoittavat laajoja ihmisryhmiä ja toimivat usein esimerkkinä myös muille kunnille.

Kuutoskaupunkien aktiivinen osallistuminen vahvistaa rasisminvastaisen työn näkyvyyttä valtakunnallisesti ja osoittaa, että yhdenvertaisuuden edistäminen on tärkeä strateginen ja yhteinen tavoite kaupungeissa.

Hankkeen vaikuttavuus näkyy erityisesti yhteistyön vahvistumisena, tiedonvaihdon lisääntymisenä ja yhteisen tilannekuvan muodostumisena. Säännöllinen puolentoista vuoden aikainen hanketyöskentely loi mahdollisuuden jakaa kokemuksia, tunnistaa kehittämistarpeita ja oppia toisilta. Tämä tukee rasisminvastaisen työn kehittämistä kunnissa ja auttaa kohdentamaan toimenpiteitä entistä vaikuttavammin.

Kuutoskaupunkien välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa jatketaan myös hankeajan jälkeen.

Lisäksi hankkeessa tuotetut materiaalit, selvitykset ja kampanja lisäsivät tietoisuutta rasismiin liittyvistä ilmiöistä ja niiden ehkäisystä. Viestinnällisillä toimenpiteillä tavoitettiin laajasti myös kuntalaisia, mikä edistää myönteistä keskustelukulttuuria ja vahvistaa yhdenvertaisuutta arjessa. Tuotetut materiaalit jäivät myös hankkeen päättymisen jälkeen kuntien ja muiden toimijoiden käyttöön, ja niitä voidaan hyödyntää laajemmin kuntakentällä. Näin hankkeessa kehitetty sisältö tukee rasisminvastaisen työn jatkumista ja tarjoaa konkreettisia välineitä yhdenvertaisuustyön edistämiseen myös tulevaisuudessa.